

ת"פ 39973/09/14 - מדינת ישראל נגד ר פ

בית המשפט המחוזי בבאר שבע
ת"פ 39973-09-14 מדינת ישראל נ' פ

בפני
בעניין: כבוד השופט אליהו ביתן
מדינת ישראל

המאשימה

נגד
ר פ

הנאשם

נוכחים:

ב"כ המאשימה, עו"ד רחלי אטיאס

הנאשם ובא-כוחו, עו"ד שלומי פצ'בסקי

גזר דין

1. הצדדים הגיעו להסדר טיעון במסגרתו כתב האישום המקורי שהוגש נגד הנאשם תוקן והנאשם הודה בעובדות כתב האישום המתוקן, שאלה עיקריהן:

י.ש. (להלן: "המתלונן") נשוי לאמו של הנאשם (להלן: "המתלוננת"), ומזה כשנה הם פרודים. ביום 03.09.14 בסמוך לשעה 23:30, לאחר ויכוח טלפוני בין הנאשם למתלונן, הגיע המתלונן לבית המתלוננת ושם התפתח ויכוח בינו לבין המתלוננת, במהלכו הוא זרק עליה נעל עבודה כבדה שפגעה בה וגרמה לה לשבר באצבע יד ימין. הנאשם, שנכח בבית באותה העת, יצא אל המתלונן כשהוא נסער, והמתלונן ברח מפניו ובמהלך מנוסתו, נפל ונפגע ברגלו.

המתלונן החזיק רכב מסוג "יונדאי 301" מ.ר. *****, אותו שכר מחברת "אלדן" (להלן: "הרכב"). בתאריך 05.09.14 בסמוך לשעה 01:50 הגיע הנאשם רגלית אל מקום חניית הרכב ברחוב יוספטל באשקלון, כשברשותו שני בקבוקי פלסטיק שהכילו בנזין, במטרה להצית את הרכב. הנאשם שילח אש ברכב, באמצעות הבנזין. האש החלה להתפשט ופגעה בידו השמאלית וברגליו של הנאשם. הנאשם נמלט לפיצוציה סמוכה והוזמנה לו מונית שהסיעה אותו לבית החולים, שם טופל ושוחרר.

מכבי אש שהוזעקו למקום כיבו את האש.

עמוד 1

כתוצאה ממעשי הנאשם הרכב נשרף כליל, ונפגעו שני כלי רכב נוספים שחנו משני צדי הרכב, רכב מסוג "פורד פוקוס" מ.ר. 8318662 השייך לאברהם מארד, שניזוק קשות והושבת ורכב מסוג "מזדה" מ.ר. 570429 השייך לציון סנדרוסי, שניזוק משמעותית והושבת.

בתאריך 05.09.14, בעת שהנאשם שהה בבית החולים כמתואר לעיל, שוטרים ערכו חיפוש בכליו ומצאו ברשותו שני מצתים וסכין מתקבעת עם להב באורך 8 ס"מ.

2. על יסוד הודאת הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן, כאמור, הוא הורשע בעבירה של הצתה, לפי סעיף 448(א) לחוק העונשין תשל"ז-1977 ובעבירה של החזקת סכין, לפי סעיף 186 לחוק העונשין תשל"ז-1977.

3. הסדר הטיעון לא כלל הסכמה לעניין העונש. הוסכם ששאלת גובה הנזק שהנאשם גרם, תתברר במהלך הטיעונים לעונש.

4. ב"כ הנאשם ביקש שינתן עליו תסקיר של שירות המבחן, התביעה השאירה את ההחלטה לשיקול דעת בית המשפט, ובית המשפט הורה לשירות המבחן לערוך תסקיר על הנאשם.

תסקירי שירות המבחן

שירות המבחן ערך מספר תסקירים אודות הנאשם, שאלה עיקריהם:

הנאשם בן 25, רווק. טרם מעצרו התגורר בבית אמו באשקלון ועבד בעבודות מזדמנות בתחום השיפוצים. במשפחת מוצאו זוג הורים גרושים ושני ילדים. הוריו התגרשו בהיותו בן 3, כשברקע, התמכרות האב לסמים. לפני כשנתיים האב נפטר ממחלה. האם נישאה בשנית ונולדו לה שלושה ילדים. הנאשם תאר מערכת יחסים מורכבת עם בעלה של האם- המתלונן, ושיתף כי אמו נפרדה ממנו.

הנאשם סיים 11 שנות לימוד, חלקן במסגרת חוץ ביתית, במהלכן אובחן כסובל מהפרעת קשב וריכוז וקיבל טיפול תרופתי. שוחרר מחובת גיוס לצבא מפאת מעורבותו בפלילים.

מעורבותו בפלילים החלה כשהיה בן 15, והיא כוללת ביצוע עבירות אלימות, סמים ורכוש. הנאשם תיאר צריכת סמים אינטנסיבית מגיל 13 ועד גיל 17, אז השתלב בטיפול בקהילה הטיפולית "מלכישוע" במעורבות שירות

המבחן. צוין כי הנאשם לא סיים את תקופת הטיפול במסגרת, והושעה ממנה, ובהמלצת שירות המבחן שולב במסגרת טיפול ב"מרכז יום" ביחידה העירונית להתמכרויות באשקלון.

הנאשם תיאר את הטיפול כחוויה חיובית ואמר כי מאז השתדל לנהל אורח חיים תקין ונמנע מצריכת חומרים משני תודעהמכל סוג שהוא. ציין, כי לפני שלוש שנים החל לשתות אלכוהול. תחילה בנסיבות חברתיות ובהמשך, הגביר את כמות ותדירות שתיית האלכוהול, כשברקע קשיים רגשיים עמם התמודד סביב אובדן אביו, חובות כספיים שצבר ומערכת היחסים עם בן זוגה של אמו. תיאר אלימות קשה כלפיו מצד בן זוגה של האם- המתלונן, אמר, כי מגיל צעיר חש כי הוא מפלה אותו לרעה, ותיאר חוויות אלה כטראומת ילדות.

שירות המבחן ציין כי עם השנים הנאשם סיגל לעצמו מיומנויות לא אדפטיביות להתמודדות עם תחושותיו, בין היתר, באמצעות צריכת חומרים משני תודעה והתנהגות אלימה. וכי קיים אצלו קושי בוויסות דחפיו ועידון רגשותיו והוא נוטה לפעול באימפולסיביות. והתרשם, כי הנאשם ממקד קשייו בנסיבות החיים הקשות והתנאים הירודים אליהם נחשף מגיל צעיר.

עוד ציין שירות המבחן כי קיימת אצל הנאשם בעייתיות בתחום ההתמכרויות ונדרשת עבודה טיפולית, והוא שולב בטיפול בקהילה הטיפולית "בית אביבה", בתנאים מגבילים.

בדיווח שהתקבל מהקהילה נמסר, כי הנאשם השתלב בחיי הקהילה מבחינה תפקודית, מקבל סמכות ומבצע את הנדרש ממנו. מבחינה טיפולית, נמצא בראשית תהליך הטיפול.

בתסקיר נוסף נמסר, כי הנאשם ממלא תפקידי אחריות במסגרת חיי היומיום של הקהילה הטיפולית והוא מבטא נכונות לעבודה עצמית והתמודדות מיטיבה עם תכנים טיפוליים. נמסר, כי הנאשם עתיד להשתלב בעבודה מחוץ למתחם הקהילה, ובמהלך החודשים הקרובים לעבור לשלב ג' של הטיפול, שאורך כחודש, ולאחריו לדירת הוסטל של הקהילה בבית שמש, ונתבקשה דחיית דיון נוספת.

בתסקיר נוסף שהתקבל צוין, כי ניכר שהנאשם מתקשה להודות בחולשות וטעויות בתפקודו, מתקשה לקחת אחריות ולקבל ביקורת, מתקשה בתפקוד תקין במצבי לחץ, אז נוטה להגיב בהסתגרות ובקושי לתקשר ומבטא תחושה קורבנית וקיפוח. צוין כי קשיים אלה משפיעים על תפקודו בתחום החברתי בקהילה וגם בתחום הרגשי. תואר כי הנאשם אינו מצליח לווסת רגשותיו, אינו משתף בהם ואינו מתעל אותם להתמודדות תקינה ומקדמת במסגרת התוכנית הטיפולית. עוד נמסר, כי חלה נסיגה בתפקודו והוא התקשה לתפקד במסגרת עבודות החוץ.

צוין כי הנאשם עלה לשלב ג' של הטיפול בקהילה וצפוי לעלות להוסטל, ונתבקשה דחייה קצרה נוספת.

בתסקיר לאחר תקופת הדחייה נמסר, כי הנאשם סיים את הטיפול בקהילה ועבר להמשך טיפול ושיקום בהוסטל. צוין כי הנאשם ערך מאמצים לשפר את תפקודו והתנהלותו במסגרת הטיפולית ובהתאם למטרות הטיפוליות שהוצבו בפניו, אך ניכר הצורך בהמשך התערבות טיפולית.

בשל החלטת הנאשם עם סיום תקופת השהייה בהוסטל, לשוב לבית אמו באשקלון, הומלץ לו להמשיך בקשר עם היחידה העירונית באזור מגוריו; עם דיירי ההוסטל; ועם בוגרי הקהילה הטיפולית; ולהשתלב בקבוצות לעזרה עצמית.

בתסקיר של אחר מכן צוין, כי הנאשם חזר לבית אמו והחל לעבוד בשיפוצים והוא תיאר בפני שירות המבחן סדר יום ממנו עולה כי הוא ממלא את ימיו בפעילויות שונות לצורך תעסוקה, ובשעות אחר הצהריים משתתף בשיעורי גמרא. הנאשם מסר כי הוא רואה בהתקרבותו לדת מענה לצרכיו וכי המסורת, ההגבלות והאיסורים אותם למד במסגרת לימודי התורה, מסייעים לו להציב גבולות להתנהגותו והוא אינו זקוק למענה טיפולי נוסף. עם זאת, למרות חוסר הסכמה שביטא להמלצת שירות המבחן שישתלב במפגשי **N.A**, מסר כי מוכן לשתף פעולה.

הנאשם הופנה ליחידה העירונית להתמכרויות באשקלון והוזמן לפגישת היכרות. בנוסף, התבקש להגיע למעקב בדיקות שתן. בפועל, הוא הגיע לשתי בדיקות מתוך חמישה מועדים שתואמו לו ובדגימות שמסר לא נמצאו שרידי סם.

שירות המבחן שקל את גורמי הסיכוי של הנאשם וביניהם, משך הזמן בו נמצא בהליך שיקום; המאמצים שערך להתמיד בתכנית הטיפולית ושתוף הפעולה שלו עם גורמי הטיפול; מוכנותו להמשיך ולשתף פעולה למרות חוסר רצונו; והעובדה כי לא הסתבך בעבירות אחרות. ואת גורמי הסיכון שלו, וביניהם, התנהלותו בפועל לאורך התקופה וגם כיום, המבטאת אמביוולנטיות וקושי לערוך שינוי; הנוקשות המחשבתית שהוא מגלה והקושי שלו לקבל ביקורת; התרשמות שירות המבחן כי יש צורך בהמשך טיפול; חומרת העבירה; וראייה מצומצמת של הפגיעה שנגרמה למתלונן. וסבר, כי יש להטיל על הנאשם ענישה שיקומית טיפולית אשר תבטא אחריות למעשיו אך תאפשר לו רצף תעסוקתי והמשך טיפול.

בסופו של דבר הומלץ להטיל על הנאשם צו שירות לתועלת הציבור, מבחן למשך שנה, מאסר על תנאי, ופיצוי למתלונן, או לחילופין, מאסר קצר בעבודות שירות לצד צו מבחן, מאסר על תנאי ופיצוי למתלונן.

טענות הצדדים

1. ב"כ המאשימה טענה, כי האינטרסים הכרוכים בעבירת ההצתה הינם, פגיעה ברכוש, סיכון ממשי לחיי אדם, ופגיעה בביטחון ובקניינו האישי. הדגישה את החשיבות שבהרתעת היחיד והרבים בעבירות מסוג זה. עמדה על נסיבות ביצוע העבירה וביניהן, התכנון המוקדם; הנזק שנגרם ממעשי הנאשם; פוטנציאל הנזק, שהוא גדול וחמור בהרבה; המניע למעשה הנאשם; יכולתו להבין את אשר הוא עושה; ויכולתו להימנע מהמעשה. הפנתה לפסיקה, וטענה כי הענישה על העבירות שהנאשם ביצע כוללת ברוב המקרים מאסר בפועל לתקופות משמעותיות. וטענה, כי מתחם העונש ההולם למעשי הנאשם הוא בין 2 - 4 שנות מאסר בפועל. אשר לעונש הראוי לנאשם בתוך מתחם העונש, התייחסה לפגיעת העונש בנאשם; לנזק שנגרם לו מביצוע העבירה; לנסיבות חייו ולהרשעותיו הקודמות; וביקשה להטיל עליו מאסר ברף התחתון של מתחם הענישה, מאסר על תנאי ארוך ומרתיע, ופיצויים משמעותיים למתלונן

ולבעלי הרכבים.

הגישה את המרשם הפלילי של הנאשם, סרטון המתעד את עליית הרכבים באש, מסמכים לעניין הנזק שנגרם למכוניות, ותצלומים של הנזקים.

2. ב"כ הנאשם טען, כי כעולה מכתב האישום, המתלונן, בן זוגה של אמו של הנאשם וכיום גרושה, תקף את אמו של הנאשם וגרם לה לשבר באגודל ידה. לטענת הנאשם זאת לא הפעם הראשונה שהמתלונן נהג באלימות כלפי אמו. הנאשם זעם על מעשי המתלונן, יצא לעברו והמתלונן ברח. הנאשם, היה נסער מאד מהאירוע, שמה משקאות אלכוהוליים, ולאחר מכן נטל בקבוק בנזין והצית את רכבו של המתלונן. כתוצאה מההצתה הנאשם עצמו נכווה בגפיים. האירוע התרחש בשעת לילה מאוחרת, כשלא נכחו אנשים ברחוב והסיכון היה לרכוש בלבד. ב"כ הנאשם טען כי השתלשלות העניינים מעידה על מעשה שנעשה מתוך ייאוש ולא על תכנון מוקדם דווקא. עוד טען, כי מאז האירוע חלפו למעלה משנתיים. הנאשם שהה במעצר תקופה של כ- 4.5 חודשים, ותוך כדי מעצרו טופל רפואית בכוויות שנגרמו לו, והשהות במעצר היתה לו קשה ביותר. בסוף חודש ינואר הוא שוחרר מהמעצר ועבר לקהילה טיפולית והחל בתהליך טיפולי ארוך וקשה שנמשך כשנה וחצי. לאחר סיום התהליך, שב הנאשם לבית אמו באשקלון והשתלב בשיבה.

ב"כ הנאשם ציין כי בשלב הראשון של התהליך הטיפולי שעבר הנאשם, המטופל מנותק ממשפחתו וכל חייו מתנהלים בתוך הקהילה, וציין, כי בעניינו של הנאשם, בשל טעות תקשורת שגרמה לכך שהחלטת בית המשפט המאפשרת לנאשם להשתלב בפעילויות חוץ במסגרת הקהילה לא הגיעה לקהילה, נשאר הנאשם בתחומי הקהילה גם בשלב השני, ורק לאחר קרוב לשנה הוא שובץ בפעילויות מחוץ לקהילה. וטען, כי הדברים מעידים על כוחו ונחישותו של הנאשם להתמיד בטיפול. עוד טען, כי הנאשם רכש כלים להתמודדות במצבים שונים ומזה כשנתיים שהוא משתדל לערוך שינוי בחייו. ציין, כי נסיבות חייו של הנאשם לא היו פשוטות. בהתייחס לעברו הפלילי, טען, כי אמנם לנאשם עבר פלילי אך מעצרו בתיק זה הוא מעצרו הראשון. טען, כי מתחם העונש ההולם נמוך בהרבה מזה שהציעה המאשימה והוא עומד על 6-24 חודשי מאסר. לסיום, טען, כי ההליך הטיפולי שעבר הנאשם מצדיק סטייה לקולא ממתחם הענישה וביקש לאמץ את המלצת שירות המבחן.

3. הנאשם שיתף כי הגיע מעולם של פשע, סמים ואלכוהול, וכיום, לאחר ההליך הטיפולי שעבר, הוא השתלב בשיבה ולומד בה. סיפר כי הטיפול בקהילה היה משמעותי עבורו, ולמרות שעבר משברים במהלך שהותו בקהילה, הצליח לסיים את הטיפול.

דין והכרעה

1. הנאשם זעם על המתלונן על שתקף את אמו. בעקבות זאת, כעבור כיממה, הוא הצטייד בחומר דליק, הגיע בשעת לילה לאזור מגורי המתלונן והצית את רכבו שחנה ברחוב. הרכב עלה באש ונשרף כליל ושני רכבים שחנו בסמוך לו ניזוקו משמעותית. הנאשם עצמו נפגע מהאש בידו וברגליו והוא נזקק לטיפול רפואי. מכבי אש שהוזעקו למקום כיבו את האש.

עמוד 5

2. האמצעים הדרושים להצתת אש פשוטים וזמינים, פעולת ההצתה עצמה קלה וידועה לכל, וכח ההרס של האש עצום ורב. לאש המשולחת חיות משל עצמה והיא נוטה להתלבות. בתוך זמן קצר היא יכולה לכלות עצמים בהם היא אוחדת ולהפכם לעפר ואפר. וטמונה בה סכנת נפשות.

צירוף נתונים זה מביא לכך שפוטנציאל פגיעה רב עוצמה זמין לכל והוא יכול להתממש בקלות. ומשכך, דרושה הרתעה רצינית. ואכן, העונשים הקבועים לעבירת ההצתה - 15 שנה ובנסיבות מסוימות 20 שנה - הם מהחמורים שבחוק העונשין.

3. הערכים החברתיים המוגנים בעבירת ההצתה הם בין היתר, שמירת החיים והגוף, שמירת הרכוש ושמירת שלווה הנפש.

בהתחשב בנסיבות ההצתה כאן, הרי שמידת הפגיעה בערכים החברתיים האמורים היא משמעותית.

4. העונשים המוטלים על עבירות הצתה ממוקמים על פני קשת רחבה ומושפעים בעיקר מנסיבותיו של כל מקרה. אולם, מדיניות הענישה העקרונית הינה של חומרה.

"בשנים האחרונות ניתן לזהות מגמה של החמרה בהתייחסות לעבירת ההצתה, ובית משפט זה אף התבטא בדבר הצורך בענישה מרתיעה כאשר לביצוע העבירה קדם תכנון מוקדם, וכאשר גלום במעשה סיכון לחיי אדם ולרכוש" - ע"פ 8125/15 דמיטרי פרוקופנקו נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 19.04.2016)

5. ככל שנסיבות ההצתה מסכנות יותר את האינטרסים העיקריים המוגנים - בעיקר שמירת הגוף והחיים ושמירת הקניין - כך ההתייחסות העונשית אליה חמורה יותר.

בית המשפט העליון ציין מאפיינים שונים של הצתה ודירג אותם על פני סולם החומרה -

"... בתוך מדרג זה ניתן להצביע על מדרגי ביניים של חומרה, מה שיכול להסביר את הסיבה לכך שהענישה הנלווית לעבירת ההצתה אינה אחידה ונעה על סקאלה רחבה (ע"פ 9226/11 גוזלנד נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 11 (8.10.2013)): הצתה של נכס בנסיבות שאין לחשוש כי ההצתה תתפשט לרכוש אחר; הצתה של נכס שעלולה להתפשט ולפגוע ברכוש אחר; הצתה של נכס שיש בה פוטנציאל לפגיעה בגוף ובנפש; הצתה של נכס בנוכחותו הקרובה והמיידית של אדם, מה שמגביר את פוטנציאל הפגיעה בגוף ובנפש; הצתה שגרמה בפועל לפגיעה בגוף ובנפש על אף שהמצית לא התכוון לכך (מחשבה פלילית של פיזיות); והצתה בכוונה לפגוע בגוף ובנפש... מובן כי בתוך מדרגי ביניים אלה יש להבחין בין נסיבות שונות לחומרה או לקולא, כמו ערך הרכוש שהוצת או מספר האנשים שעמדו תחת סיכון של פגיעה." - ע"פ 4036/13 מובארכ אמארה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 05.10.2014).

6. בע"פ 4052/15 ניקו חיימוב נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 10.12.2015) המערער הצית רכב, הרכב נשרף ושוטרים שהגיעו למקום הצליחו להשתלט על האש ולמנוע את התפשטותה. במסגרת הסדר טיעון הוסכם כי המאשימה תטען לעונש של עד 20 חודשי מאסר. בית המשפט המחוזי הטיל על המערער, בין היתר, **מאסר בפועל של 12 חודשים**.

בית המשפט העליון דחה את ערעור המערער על חומרת העונש וציין כי "משרעת הענישה בעבירות הצתה היא רחבה, ובמקרה דנן מדובר בהצתה פרי תכנון מראש, של רכב באיזור מגורים.. לכך יש להוסיף, כי גם תסקירי שירות המבחן שהוגשו בעניינו של המערער היו מסוייגים ולא ניתנה המלצה בעניינו."

בע"פ 907/14 דניאל רחמים נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 18.11.2014) הורשע המערער בעבירות של הצתה וקשירת קשר לביצוע פשע. המערער קשר קשר עם אחר להצית את רכבה של המתלוננת, לאחר שהאחרונה ביקשה ממנו להזיז את רכבו שעמד על המדרכה מול ביתה, ובמסגרת הקשר הצית יחד עם האחר את רכב המתלוננת. כתוצאה מההצתה נגרמו לרכב נזקים כבדים. צוין כי שירות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית לגביו. בית המשפט המחוזי העמיד את מתחם הענישה על שנתיים עד ארבע שנות מאסר בפועל, וגזר על המערער שלוש שנות מאסר בפועל - מתוכן **30 חודשים** בגין הפרשה נשוא ההליך.

בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש וקבע-

"בית משפט זה כבר נתן דעתו לא פעם לחומרה הנשקפת מעבירת ההצתה בה הורשע המערער, שראשיתה ידועה - אולם לא אחריתה. כבר נזדמן לי לציין בעבר בהקשר זה: "בסופו של יום, לטעמי, נוכח הסכנה המיוחדת, הבלתי נשלטת, שבעבירות אלה - שהרי בהן "תצא אש ומצאה קוצים ונאכל גדיש או הקמה" (שמות, כ"ב, ה'), ואחריתה מי ישורנה - יש צורך בענישה מרתיעה... ראוי שיעבור הקול בין הממהרים לשלח אש, כי כגודל הסיכון כן הענישה" (ע"פ 3074/07 מוחמד אבו תקפה [פורסם בנבו] (2008)... עיון בפסיקת בית משפט זה מעלה כי מתחם הענישה שנקבע על-ידי בית המשפט המחוזי - שנתיים עד ארבע שנות מאסר - אינו חריג, ודאי לא באופן המצדיק את התערבותה של ערכאת הערעור... כך למשל, בנסיבות המתוארות בע"פ 1846/13 עמאש נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (2013), השית בית המשפט המחוזי על הנאשם 38 חודשי מאסר בפועל וכן הפעיל במצטבר תנאי של שישה חודשי מאסר, בגין הצתת רכב באזור מגורים כאשר לנאשם היה עבר פלילי קודם, וזאת אף שהיה בן 18 בלבד בעת ביצוע העבירה; הערעור על חומרת העונש נדחה על-ידי בית משפט זה. בע"פ 7887/12 שאול נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (2013), נקבע כי בגין הצתה וגרימת נזק בשווי כ-20,000 ₪ בסביבת מגורים, בהינתן עברו הפלילי של המערער וחרף מצבו הנפשי המערער, מתחם ענישה של שנתיים עד ארבע שנות מאסר בפועל אינו חורג לחומרה ממתחם הענישה הראוי, ואף נדמה כי מדובר בקביעה מקלה, כאשר ברי כי "אין המתחם מתאים למקרי הצתה 'רגילים', בהם הנאשם אינו סובל מבעיה נפשית, או שאין לגביו נסיבות מיוחדות אחרות. ככלל, מתחם הענישה צריך להיות גבוה יותר" (פסקה 8)... בענייננו, המערער כאמור בחר להצית את מכוניתה של המתלוננת, אשה בת 75, שכל חטאה היה כי העירה לו על כך שרכבו חונה על המדרכה. ודוק, לא היה מדובר בהתפרצות ספונטנית בלהט הרגע - שגם בה כמובן אין להקל ראש - אלא במהלך לו קדמו תכנון והצטיידות בחומר בעירה. לכך יש להוסיף את עברו הפלילי.."

בע"פ 1846/13 ג'מאל עמאש נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 01.12.2013) דובר במערערים שהם קרובי משפחה, אשר בזמן העבירה היו בגילאי 18 ו-19, אשר הציתו רכב, שהיה על פי הנטען בבעלות משותפת של אחד מהם ושל המתלונן, על רקע סכסוך שהתגלע ביניהם בנוגע להחזקה בו. וכתוצאה מכך, הרכב נשרף כליל.

בית המשפט המחוזי הטיל עליהם 27 ו-38 חודשי מאסר בפועל. ובית המשפט העליון התייחס לגזר הדין, שלא נקבע בו מתחם מפורש, אמר, כי המתחם שאומץ בו נע בין שנתיים לארבע וחצי שנים וקבע-

"בקביעה זו - הגם שאכן לא ניתן לה ביטוי מפורש בגזר הדין - איננו מוצאים מקום להתערב, שכן היא משקפת בפועל את מתחם הענישה ההולם לעבירת ההצתה שביצעו המערערים בנסיבות המקרה."

בע"פ 7045/12 אלטנאי נתנאל נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 13.03.2013) הורשע המערער בעבירת הצתה. המערער הצית, יחד עם אחרים, את רכבו של המתלונן, שעל רקע עבודתו במספר מועדוני בילוי בבאר שבע, סירב, מספר פעמים, לאפשר למערער להיכנס למועדונים. בשל השריפה נגרם נזק רב לרכב והוא הוכרז כאובדן מוחלט. שירות המבחן ציין כי המערער החל בתהליך שיקומי מסוים והמליץ להטיל עליו מאסר בעבודות שירות. ובית המשפט המחוזי גזר על המערער שנת מאסר.

בית המשפט העליון דחה את הערעור וקבע-

"לא מצאנו כי בנסיבות העניין טעה בית המשפט המחוזי באיזון שערך בין שיקולי הענישה המתנגשים. בית המשפט המחוזי לא חרג ממדיניות הענישה הראויה בנסיבות דומות. בית משפט זה עמד לא אחת על החומרה של עבירת ההצתה בשל פוטנציאל הסיכון הטמון בה, כפי שהדגיש זאת בית המשפט המחוזי בגזר דינו. לפיכך, עבירת ההצתה מחייבת בדרך כלל השתת עונש מוחשי לריצוי מאחורי סורג ובריאח כאשר רף הענישה אינו אחיד [ראו למשל: ע"פ 4006/12 מלאך נ' מדינת ישראל (5.2.2013) (להלן: עניין מלאך); ע"פ 5972/12 פינטו נ' מדינת ישראל (11.3.2013) (להלן: עניין פינטו)] והאסמכתאות הנזכרות בפסקי הדין]. כעולה מהאסמכתאות המובאות בפסקי הדין הנ"ל, בית משפט זה אישר, בין היתר, גם עונשי מאסר שהושטו על ידי הערכאות הדיוניות הנעים בין שנתיים לארבע שנות מאסר ואף למעלה מכך. אכן, אין מקרה אחד דומה למקרה אחר וכל מקרה נבחן על פי נסיבותיו הפרטניות ובהתאם לעקרון הענישה האינדיבידואלית ובין היתר יש להביא בחשבון שיקולים כגון גיל צעיר של נאשם, היעדר עבר פלילי, מתן הודאה והבעת חרטה כמו גם היקף הנזק שנגרם בפועל (ראו למשל: עניין מלאך, פסקה 10). לצד התוצאה הקונקרטית שנקבעה בערעור מושא ע"פ 4311/12 סורי נ' מדינת ישראל (8.11.2012) (להלן: עניין סורי), נקבע כי בעניינו של נאשם צעיר, שאין לו עבר פלילי, עונש של תשעה חודשי מאסר בפועל הוא עונש מתון... לאור האמור, עולה כי גזר הדין של בית המשפט המחוזי מצוי בגבולות מדיניות הענישה ואינו חורג ממנה גם אם יתכנו עונשים קלים יותר.. בנסיבות המקרה מדובר בעבירה שבוצעה תוך תכנון מוקדם, והיא באה כפעולת נקם לאור השפלתו לכאורה של המערער על ידי המתלונן שלא איפשר לו להיכנס בהזדמנויות שונות למקומות בילוי מתוקף עבודתו כמאבטח. מדובר בנסיבה המטה את הכף לחומרה ואשר לא ניתן להתעלם ממנה. בית משפט זה הדגיש

לא אחת את ההכרח למגר את המסר העברייני האלים העולה מפעולת ההצתה, מסר שיש בו כדי להטיל אימה ופחד ולפגוע בתחושת הביטחון האישי של הציבור"

בע"פ 2791/09 עלי בכרי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 24.6.2009) הורשע המערער בעבירת הצתה. המערער הגיע, מצויד בחומר דליק, למקום בו חנה רכבה של דודניתו והצית את הרכב. כתוצאה מכך נגרם לרכב נזק כבד, והוא הוכרז כ"אובדן כללי". בעקבות הרשעתו, נדון המערער ל-16 חודשי מאסר ו-14 חודשים מאסר על-תנאי. הערעור נדחה.

7. מעשה הנאשם היה מתוכנן. כ-26 שעות לאחר האירוע בו המתלונן תקף את אמו, הגיע הנאשם לאזור מגורי המתלונן, מצויד בשני בקבוקים המכילים בנזין, והצית את רכב המתלונן שחנה במקום.

הנאשם ביצע את העבירה לבדו וכל הפעולות הכרוכות בה נעשו על ידו בלבד.

כתוצאה ממעשה הנאשם, הרכב שהיה בחזקת המתלונן נשרף כליל ושני רכבים שחנו בסמוך אליו, מלפניו ומאחוריו, ניזוקו בצורה משמעותית. בנוסף, הנאשם עצמו נכווה בידו השמאלית וברגליו ונזקק לטיפול רפואי.

הנזק שיכל להיגרם ממעשה הנאשם, חמור עוד יותר. ניתן להתרשם מהסרט שהוגש לבית המשפט במסגרת טיעוני התביעה לעונש, המתעד את האש שהנאשם גרם, כי האש שהתלקחה היתה בעוצמה משמעותית ושבקרב הרכב שעלה באש היו רכבים חונים רבים ועצים, וכי לולא פעולתם הנמרצת של לוחמי האש, האש יכלה לאחוז בכלי רכב נוספים ובעצים שהיו בקרבתה.

ההצתה היתה באזור מגורים עירוני. מטבע הדברים, תושבי המקום ועוברי אורח נמצאים בסביבה, ואש בעוצמה כזו האחוזת בכלי רכב עלולה לגרום לפיצוץ מיכל הדלק ושמשות הרכב, ולהביא לסיכון חיים. העובדה שהנאשם עצמו נכווה מהאש מדברת בעד עצמה.

מעשה הנאשם בא כנקמה על תקיפת המתלונן את אמו של הנאשם.

8. אני קובע כי מתחם העונש ההולם למעשה ההצתה שביצע הנאשם הוא 24 עד 48 חודשי מאסר בפועל.

9. הנאשם הורשע גם בעבירה של החזקת סכין שלא כדין. החזקת סכין שלא כדין טומנת בחובה סיכון לשימוש פסול בה, העלול לפגוע בגוף ובנפש. הערכים החברתיים המוגנים בעבירה זו הינם, שלמות הגוף, קדושת החיים ושמירת הסדר הציבורי. הענישה הנוהגת בעבירת החזקת סכין, בנסיבות בהן לא נעשה שימוש בסכין, נעה בין מאסר על תנאי למספר חודשי מאסר בפועל. ובמקרה זה זהו גם מתחם העונש ההולם למעשה הנאשם.

10. הנאשם בן 25 ונסיבות חייו מורכבות. לאחר ששהה במעצר בתיק זה תקופה של כ- 4.5 חודשים, הוא נקלט בקהילה הטיפולית "בית אביבה" ועבר תהליך טיפולי שארך כשנה וחצי. המדובר בתהליך טיפולי משמעותי ורציני, במסגרת סגורה, די נוקשה, שהנאשם הצליח לעמוד בו למרות הקשיים הלא מבוטלים שהיו לו לאורכו. בחצי השנה האחרונה של התהליך הטיפולי התגורר הנאשם עם מטופלים אחרים בהוסטל שיקומי, ולאחר מכן חזר לבית אמו באשקלון ומזה תקופה הוא מקדיש את רוב זמנו ללימודים בישיבה בתנאי פנימיה.

הנאשם ביצע את מעשיו בחודש ספטמבר 2014, לפני למעלה משנתיים. מאז, כמתואר, הוא עבר תהליכים משמעותיים. הגורמים הטיפוליים התרשמו מהשינוי שחל בו ומהתובנות והכלים שהוא רכש. בחודשים האחרונים הוא מתנהל באופן עצמאי. ובכל התקופה מאז ביצוע העבירות ועד היום הוא לא הסתבך בעבירות נוספות. כל אלה מבססים תקווה שהנאשם עלה על דרך הישר ושיש סיכוי של ממש שהוא ישתקם.

11. על רקע חומרת מעשה הנאשם והסכנה הרבה הטמונה בו, ובהתייחס להתרשמות שירות המבחן לכל אורך התהליך הטיפולי כי לצד ההתמדה בתהליך הטיפול הנאשם מבטא אמביוולנטיות מסוימת ביחס לטיפול וניכר שיש לו, קושי לערוך שינוי, נוקשות חשיבתית וקושי לקבל ביקורת, והכלים שהוא רכש בקהילה הטיפולית הינם ראשוניים בלבד ונדרשת עוד עבודה טיפולית אתו, התלבטתי לא מעט בשאלה האם שיקולי שיקומו של הנאשם מצדיקים הימנעות מהחזרתו לכלא או רק הקלה בתקופת המאסר ביחס לתקופה שראוי היה לגזור עליו.

12. בסופו של דבר לקחתי בחשבון כי בעטיים של המעשים שביצע, הנאשם נמצא במסגרות בהן החופש שלו נשלל או הוגבל משמעותית, תקופה מצטברת של כשנתיים, וכי בנסיבות מעשיו ונתוניו, מיצוי המסלול הענישתי יביא להטלת תקופת מאסר נוספת של כ- 6-8 חודשים. וסברתי, כי במקרה זה, הסיכון הטמון בשליחת הנאשם למאסר, מבחינת הפגיעה בשיקומו ואיבוד ההישגים הטיפוליים שהשיג, עולה במובהק על היתרון שבמיצוי עונש המאסר הראוי לו. ושבהתחשב במכלול הנסיבות והנתונים, מן הראוי לאמץ את הקו המומלץ על ידי שירות המבחן ולהימנע בשלב זה מהחזרת הנאשם אל הכלא.

13. נראה לי כי יש בהטלת מאסר - נוסף על תקופת המעצר של הנאשם - שניתן יהיה לשאתו בעבודת שירות, לצד העמדת הנאשם במבחן, כדי לדרבן את הנאשם להעמיק את אחיזתו במסלול החיים הנורמטיבי ולהתמיד בו ומנגד, לאפשר מעקב אחר התנהגותו לפרק זמן נוסף וחזוק הטיפול בו.

14. נוכח כל האמור, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. שישה חודשי מאסר בפועל.

אם הממונה על עבודות השירות יחווה דעתו כי הנאשם מתאים לביצוע עבודת שירות ותימצא לו כזו והוא יסכים לשאת את המאסר בעבודת שירות, הוא ישא את המאסר בעבודת שירות.

ב. מבחן למשך שנה.

ג. 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מהיום, שלא יעבור עבירת אלימות שהיא פשע.

ד. אני מחייב את הנאשם לשלם למתלונן פיצוי בסך 5,000 ₪ ולכל אחד מבעלי הרכבים הנוספים שנפגעו, אברהם מארד וציון סנדרוסי, פיצוי בסך 10,000 ₪.

זכות ערעור תוך 45 יום.

ניתנה והודעה היום כ"ב כסלו תשע"ז, 22/12/2016 במעמד הנוכחים.

אליהו ביתן, שופט